

מ"ת 480/11/15 - מדינת ישראל נגד מ ז

בית משפט השלום בקריות

מ"ת 480-11-15 מדינת ישראל נ' ז (עציר)

לפני	כבוד השופט מוחמד עלי
המבקשת	מדינת ישראל
נגד	
המשיב	מ ז (עציר)

נוכחים:

ב"כ המבקשת: מר ג'לאל חכרוש

המשיב: הובא

ב"כ המשיב: עו"ד יאנה יורין

.

החלטה

לפניי בקשת המשיב למעצר עד תום ההליכים בהתאם לסעיף 21(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: **חוק המעצרים**).

כתב האישום

1. נגד המשיב הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של הריגה או היזק לבעל חיים לפי סעיף 451 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: **חוק העונשין**), ואיומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין. על פי הנטען בכתב האישום ביום 22.10.2015 סמוך לשעה 14:00 הגיע המשיב למרפסת ביתה של נ, המתגוררת בשכנות לנאשם ובחצר ביתה מגדלת חתול, נטל מהמקום את החתול והרג את החתול בדרך שאינו ידועה. סמוך לשעה 14:20, כאשר הקטין פ.ח. בנה של נ השכנה הגיע לביתו וחיפש את החתול, מסרה נ לבנה כי המשיב לקח את החתול. הקטין ניגש אל המשיב וביקש שיחזיר לו את החתול, אז אמר המשיב לקטין כי "הרג את החתול וניסה להחיות אותו", והשליך את גופת החתול לעבר הקטין. בהמשך בשעות הצהריים במהלך ויכוח בין אחיו של המשיב לבין אמו, בסלון ביתם, איים המשיב על אחיו ועל אמו בכך שאמר להם כי ירצח אותם.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הוגשה בקשה למעצר המשיב עד תום ההליכים נגדם.

חוות הדעת הפסיכיאטריות

3. עוד בשלב מעצר הימים הורה בית המשפט ביום 26.10.2015 על קבלת חוות דעת פסיכיאטרית שתבחן את כשירות המשיב לעמוד לדין ואחריותו לביצוע העבירות. ביום 27.10.2015 נערכה חוות דעת (להלן: **חוות הדעת הראשונה**), בה נקבע כי המשיב "אינו שרוי במצב פסיכוטי כעת וכמו כן אין שום רמזים שהיה שרוי במצב פסיכוטי בעת ביצוע העבירה המיוחסת לו", וכי "הפרעת אישיות והתמכרות לחומרים פסיכו-אקטיביים, לא גרמו לו שלא להבין את הפסול במעשיו ולא מנעו ממנו את היכולת להימנע מלבצע. גם כעת וגם בעת ביצוע העבירה היה מסוגל להבדיל בין טוב לרע ובין מותר לאסור... מסוגל לתכנן אסטרטגיה משפטית, לשתף פעולה עם סנגורו ולקחת חלק בהליכים משפטיים. מתמצא בכל הנפשות הפועלות בזירת המשפטית. יכול להעריך את התוצאות של ההליך המשפטי. יכול להתמודד עם עדי התביעה...". לסיכום, נקבע כי המשיב "נמצא כשיר לעמוד לדין ולשאת את עונשו". יצוין עוד כי בסמוך למעצרו הובא המשיב לבדיקה פסיכיאטרית בבית חולים לבריאות הנפש מעלה הכרמל, שם נבדק ונערכה תעודת חדר מיון המצויה בתיק.

4. לימים הוגש כתב אישום ובקשת מעצר עד תום ההליכים. במסגרת הליכי המעצר טענה הסנגורית כי יש מקום לקבל חוות דעת משלימה מאחר ולטענתה הפסיכיאטר לא עיין בחומר החקירה והיה מקום כי ישוחח עם בני המשפחה עובר לעריכת חוות הדעת. לאור בקשת הסנגורית והסכמת ב"כ המבקשת, הוריתי לפסיכיאטר המחוזי להגיש חוות דעת משלימה.

5. חוות דעת נוספת שנערכה ביום 12.11.2015 עלי ידי פסיכיאטר אחר (להלן: **חוות הדעת השנייה**) הוגשה לבית המשפט. בחוות דעת זו, נהפכה הקערה על פיה. בחוות הדעת השנייה צוין כי המשיב "התקבל עם סימנים פסיכוטיים - סימנים מניפורמים מובהקים. הוחל בטיפול תרופתי בהסכמתו... סביר להניח שבעת ביצוע מעשיו המיוחסים לו, היה שרוי במצב פסיכוטי עם ביטויים מניפורמים". הפסיכיאטר שערך את חוות הדעת סבור כי "עקב מצבו הפסיכוטי, לא היה מסוגל להבין את מהות מעשיו, לשלוט בהם ולהבדיל בין מותר לאסור". אשר לכשירות הדיונית נקבע כי בעקבות הטיפול שקיבל הוא "יכול להבין מהות [ה]תהליך [ה]משפטי ולשתף פעולה עם סנגורו ולקחת את חלקו בתהליך המשפטי". בתמצית, נקבע כי המשיב אינו אחראי למעשיו אך כשיר לעמוד לדין.

טיעוני הצדדים

6. הסנגורית לא חלקה על קיומן של ראיות לכאורה ועל עילת מעצר, יחד עם זאת טענה כי לאור הקביעה כי המשיב לא היה אחראי למעשיו, יש בכך להשליך על עוצמת הראיות, ולאור כך שעילת המעצר "אינה מן החזקות" - יש מקום להורות על תנאי שחרור של הרחקה וחתירה על ערבות עצמית.

7. ב"כ המשיב סבורה כי נסיבות ביצוע העבירות בשילוב עברו הפלילי מצביעים על מסוכנות גבוהה כלפי כלל הציבור. ב"כ המבקשת סבורה כי המצב הפסיכיאטרי משליך על המסוכנות הנשקפת מן המשיב, כן ציינה כי קיימת אי בהירות לאור הסתירה בחוות הדעת, וכי יש לברר את מצבו הנפשי של המשיב בתיק העיקרי.

8. לשם שלמות התמונה יצוין כי התיק העיקרי נקבע ליום 7.12.2015 על מנת לאפשר לב"כ המבקשת לבחון את האמור בחוות הדעת השנייה.

9. השאלות העומדת על הפרק הן שתיים: האחת, השפעתה של חוות דעת הפסיכיאטריות על עוצמת הראיות ועילת המעצר, וכנגזרת ממצב דברים זה, עולה השאלה אם יש מקום להורות על שחרור המשיב בחלופה שהוצעה על ידי הסנגורית.

דיון והכרעה

10. חשיבותה העיקרית של חוות דעת פסיכיאטרית היא בשלב הדיון בתיק העיקרי, במסגרתו יקבע אם הנאשם כשיר (דיונית) לעמוד לדין, ואם כן - האם היה אחראי למעשיו, ומה הנפקויות לכך (בש"פ 509/12 **מדינת ישראל נ' פלוני** (פורסם בנבו, 17.4.2012)). לצד זאת, לחוות דעת פסיכיאטרית נפקות גם בהליך המעצר עד תום ההליכים מאחר ובכוחו של מצב נפשי להשפיע על עוצמת הראיות. סוגיה זו התעוררה בבש"פ 4706/12 **פלוני נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 21.6.2012) שם קבע בית המשפט העליון כי -

"קיומה של מחלת נפש במועד ביצוע העבירה לא ישלול קיומן של ראיות לכאורה, אלא ישפיע על עוצמתן, לעיתים באופן ניכר ולעיתים באופן מתון, הכל על פי נסיבות המקרה. חוות הדעת אינה מביאה לשלילת האפשרות לעצור, אלא לבחינתה של אפשרות זו גם לרקע האמור בחוות הדעת ותוך הבאתה בחשבון (במובחן מהתעלמות ממנה). גם המבקש עצמו לא טען כי נוכח המסקנה שבשתי חוות הדעת הפסיכיאטריות דינו להיות משוחרר לחלוטין ללא כל תנאי, שכן אין בעניינו ראיות לכאורה מכל וכל".

בעניין זה הבהיר בית המשפט העליון כי יש לשקול את המצב הנפשי לאור ההשפעה שיכולה להיות על קביעת אחריותו של המשיב לביצוע העבירה והתוצאות הנגזרות מכך. ראו גם: בש"פ 5422/13 **מדינת ישראל נ' אבבה** (פורסם בנבו, 12.8.2013).

11. לשם שלמות התמונה יצוין כי במידה ובמסגרת ההליך העיקרי יקבע כי המשיב כשיר דיונית לעמוד לדין, אך לא היה אחראי למעשיו, כפי שנקבע בחוות הדעת השנייה, כי אז משמעות הדבר זיכוי הנאשם, זאת לאור הקביעה ברע"פ 2675/13 **מדינת ישראל נ' וחנן** (פורסם בנבו, 3.2.2015), ועיינו בדנ"פ 1237/15 **מדינת ישראל נ' וחנן** (פורסם בנבו, 5.7.2015). ראו בעניין זה את הסקירה בהחלטתי בתיק ת"פ (שלום קריות) 17748-04-15 **מדינת ישראל נ' ט.ר.** (פורסם בנבו, 29.4.2015). על רקע זה מובנת החשיבות לשקילת חוות הדעת הפסיכיאטרית בהליכי המעצר עד תום ההליכים.

12. לטעמי, לחוות הדעת פסיכיאטרית ולמצב נפשי קיימת נפקות לא רק לגבי עוצמת הראיות אלא גם לעניין עוצמת העילה. במכלול השיקולים שעל בית המשפט לשקול בהחליטו על קיומה של עילת מעצר ועצמתה, יש מקום לשקול את המצב הנפשי כדי לקבוע את מידת המסוכנות הנשקפת. מצבו הנפשי של הנאשם הוא עניין הטבוע באישיותו ומשפיע באופן ניכר - ולפעמים מכתיב - את התנהגותו. לעתים התנהגות המושפעת ממצב נפשי נושאת סיכון שמגביר את הסיכון הקיים ממילא. על כן, נדרשת בחינת מהות התסמינים מהם סובל המשיב חולה הנפש וכיצד אלה משפיעים על התנהגותו. נתונים אלה הם רלוונטיים לקביעת עוצמת העילה.

13. במקרה שלפנינו, בתיק החקירה קיימות שתי חוות דעת שניתנו מטעם הפסיכיאטר המחוזי. על פי חוות הדעת הראשונה המשיב אחראי למעשיו וכשיר לעמוד לדין; לא היה שריו במצב פסיכוטי; ולא היו "שום רמזים" שהיה שריו במצב פסיכוטי בזמן ביצוע העבירה. יתרה מכך, עורך חוות דעת אף ציין כי בבדיקה התגלתה התנהגות מניפולטיבית ותיאטרלית, וצוין כי בעבר אובחן כ "malingering" (מתחלה-מ"ע). בחוות הדעת השניה העריך פסיכיאטר אחר, בניגוד מוחלט לחוות הדעת הראשונה, כי המשיב היה עם סימנים פסיכויים שאף גרמו לכך שהמשיב לא יהיה אחראי למעשיו בעת ביצוע העבירות. יצוין כי על אף שהבדיקה הנוספת התבקשה בשל הטענה כי עובר לבדיקה הראשונה לא עמדו בפני הפסיכיאטר חומרי חקירה, ולמרות שבתיק החקירה קיימת אינדיקציה שחומרי חקירה הועברו לפסיכיאטר המחוזי, לא עולה כי השוני בין חוות הדעת נובע מהידרשות לחומרי חקירה בבדיקה השניה. עיון מדוקדק בחוות הדעת מגלה כי השוני במסקנות נובע מתפיסה עמוקה ושונה של התנהגות המשיב על ידי שני בודקים שנים והפרשנות המקצועית-רפואית שניתנה על ידי כל אחד מהם.

14. במסגרת ההחלטה בבקשת המעצר עד תום ההליכים יש להתחשב מצד אחד בחוות הדעת השניה על הקביעה הברורה שבה, אך מנגד אין להתעלם מקביעות חוות הדעת הראשונה וכן מתעודת חדר מיון שנערכה בסמוך למעצר המשיב בה ממצאים דומים לאלו שבחוות הדעת הראשונה. ההתחשבות בדעות הנוגדות מקשה על הקביעה באשר למשקל שיש לייחס למצב הנפשי ולמסקנות חוות הדעת במכלול השיקולים לצורך ההחלטה בבקשת המעצר. קושי זה מובן לאור כך שבפני בית המשפט עומדות שתי חוות דעת "גולמיות" ששתיהן ניתנו מטעם הפסיכיאטר המחוזי, בהן מחלוקת חזיתית שלא ניתנת ליישוב בשלב זה, ללא הבאת ראיות וללא חקירת עורכי חוות הדעת. על כן, אין ליתן למצב הנפשי ולחוות הדעת משקל משמעותי במכלול השיקולים הנדרשים להכרעה בבקשת המעצר. בעניין זה נבהיר כי בית המשפט הוא הקובע אם הנאשם היה בלתי שפוי בעת ביצוע המעשה או לא כשיר לעמוד לדין, ולא אנשי בריאות הנפש, ועל כן הקביעה איזו דעה לבכר תהיה נתונה לשופט שידון בתיק העיקרי. ראו: בש"פ 509/12 **מדינת ישראל נ' פלוני** (פורסם בנבו, 17.4.2012); רע"פ 2111/93 **אבנרי נ' מדינת ישראל**, פ"ד מח(5) 133, 140-141 (1994); יוסף אלרון "חוות דעת פסיכיאטריות מנוגדות: השיקולים שבבסיס ההכרעה השיפוטית" **סוגיות יישומיות בפסיכולוגיה משפטית** 181 (דוד יגיל עורך, 2011).

15. מעשיו של המשיב כפי שתוארו בכתב האישום וכפי שעולה מתיק החקירה תמוהים ונלווה להם איום ברצח אמו ואחיו. לעניין המעשים התמוהים, די אם נפנה לאכזריות בה פעל המשיב כלפי חתולם של השכנים, התנהלותו לאחר מכן והתבטאויותיו שליוו את מעשיו. כעולה מן הראיות המונחות בתיק, המשיב לקח את החתול של השכנים והרג אותו ללא כל סיבה הנראית לעין, וכאשר הגיע שכנו, קטין יליד 1998, אמר לו המשיב (יליד 1973) כי הוא הרג את החתול וניסה להחיות אותו ולאחר כמכן הרים את גווית החתול בידיו וזרק אותו לעבר הכביש אל מול הקטין (ראו עדות הקטין פ.ח. מיום 26.10.2015). אמו של הקטין, נ, ציינה בהודעתה במשטרה כי היא חששה מהמשיב לאור התנהגותו. אף מהודעות קרובי משפחתו של המשיב (אמו ואחיו) עולה כי הם חוששים מהתנהגותו של המשיב, ואמו אף מציינת בהודעתה (מיום 25.10.2015) כי היא חוששת להשאיר אותו בבית עם אביו החולה מן החשש שיפגע באביו. לטעמי יש לייחס לתחושות ולחששות בני המשפחה משקל. בנוסף אין להתעלם ממצבו הנפשי של המשיב, בין אם הפרעת האישיות האנטי סוציאלית שתוארה בחוות הדעת הראשונה, ובין אם המצב הפסיכוטי שצוין בחוות הדעת השניה. נתונים אלה מצביעים על קיומה של עילת מעצר בעוצמה לא מבוטלת. חיזוק מסוים למסקנה זו מצוי בהרשעתו הקודמת של המשיב הכוללת עבירה של החזקת סכין למטרה לא כשרה.

16. הקביעה בדבר קיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר אינה סוף פסוק, ויש לבחון היתכנותה של עילת מעצר. על רקע הנתונים שהובאו לעיל, אני סבור כי יש מקום לשקול חלופת מעצר שתכלול מידה של פיקוח על המשיב, וכן כדי לוודא שהוא מקבל את הטיפול הפסיכיאטרי שהומלץ בחוות הדעת השנייה.

17. אלא שלפניי לא הוצעה חלופת מעצר עם פיקוח ראוי והסנגורית ציינה כי אין באמתחתה אלא להציע הרחקת המשיב וחתימה על התחייבות. חלופה זו אין בה כדי לצמצם את מסוכנותו של המשיב, שלטעמי אין היא מסוכנות ספציפית אלא כלפי כלל הציבור. מובן כי אם תוצע חלופה אחרת - תישקל לגופה. אציין כי שקלתי אפשרות קבלת תסקיר מעצר, אולם לאור כך שהובהר שאין באפשרות המשיב להציע בשלב זה חלופה עם פיקוח, ולאור נכונותי לשקול חלופת מעצר שלא בהכרח לאחר קבלת תסקיר - לא ראיתי להורות על קבלת תסקיר מעצר.

18. בשולי ההחלטה אציין כי שקלתי את האפשרות להורות כי מעצר המשיב יהיה בדרך אשפוזו לפי סעיף 16 לחוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א-1991, אולם לאור כך שבאף חוות דעת, כולל חוות הדעת השנייה, לא הומלץ על אשפוז המשיב - לא ראיתי להורות על אשפוזו.

עם זאת, תשומת לב רשויות שב"ס מופנית לאמור בחוות הדעת בעניינו של המשיב ולמצב הנפשי העולה מהן. יחידת נחשון תביא הערה זו לידיעת גורמי שב"ס הרלוונטיים.

19. בנסיבות אלה ובהעדר חלופה ראויה, אני מורה על מעצר המשיב עד תום ההליכים נגדו בתיק העיקרי.

ניתנה היום, ו' כסלו תשע"ו, 18 נובמבר 2015, במעמד הנוכחים.